

zichzelf. De holocaust heeft behalve veel goede vrienden, bekenden en verre familie ook zijn moeder, twee ongetrouwde zusters, een zwager - de man van zijn uit Theresiënstadt teruggekeerde zuster - en neven en nichten het leven gekost.

Het viel niet mee om na de oorlog weer aan de slag te komen. Hausdorff had een lijst van al zijn patiënten bij zich, toen hij bij het Ziekenfonds kwam informeren of die, voor zover ze nog in leven waren, weer naar zijn praktijk konden worden overgeschreven. Men wees hem erop dat zijn patiënten inmiddels bij andere huisartsen waren terechtgekomen, en dat hij zelf maar moest zien hoe hij ze terug kreeg. Vanuit het 'verzet' kreeg hij wel financiële steun aangeboden, waarvoor hij bedankte, kennelijk omdat hij die niet hard nodig had. Het was een ontgoocheling voor de weergekeerde Joden, dat er voor het bereiken van rechtsherstel een lange juridische strijd geleverd moest worden met de staat der Nederlanden, eer zij hun effecten en andere bezittingen terug konden krijgen.

Uit concentratiekampen en onderduikadressen keerden in Rotterdam achthonderd Joden terug. Niet allen wensten na wat hun was overkomen nog langer als Jood door het leven te gaan. Materiële en psychische problemen bij veel teruggekeerden maakten dat de opbouw van het gemeentelven grote inspanning eiste van hen die tot het bestuur van de Nederlands Israëlitische gemeente toetraden. Vanaf het eerste uur heeft dokter Hausdorff zijn verantwoordelijkheid genomen. Hij achtte het zijn plicht om na de oorlog het zo geschonden Joodse leven in Rotterdam weer tot bloei te brengen. Meer dan dertig jaar is hij lid geweest van het dagelijks bestuur van de Joodse gemeente, de langste tijd als voorzitter. Lid van de raad was hij gedurende eenzelfde periode, maar van dit college wilde hij geen voorzitter zijn, omdat het houden van lange redevoeringen hem ten enenmale niet lag. Met voortreffelijke bestuurders als mr. Martin Levie, Hendrik van Daelen en Arthur Bosnak heeft Hausdorff zich intensief ingezet voor de bevordering van een orthodox geprofileerd godsdienstig leven. Dit gebeurde in een gemeente waarin onverschilligheid, assimilatiebehoefte en gemengde huwelijken evenzeer als elders voorkwamen. Verder was het een probleem dat jongeren, die het gemeentelven konden versterken, die elan en kwaliteit konden inbrengen en de voortrekkersrol overnemen, bijna allen vroeg of laat tot het besluit kwamen om te gaan emigreren; naar Israël of naar één van de Europese centra met een opgewekter Joods leven dan Rotterdam.